

Αλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβής

Ο Αυθέντης του Μωρέως (1850)

Α΄

Εν ωραία ημέρα του Οκτωβρίου του έτους 1209, η Λακεδαίμων ενεδύθη την εορτάσιμόν της στολήν. Ο λαός από βαθέος όρθρου συνέρρει» περί ευρύχωρον κυκλικόν οικοδόμημα, ου ερείπια, βυζαντινόν ελέγχοντα τον ρυθμόν, φαίνονται μέχρι τούδε εισέτι. Όστις δ' έβλεπε την μεγάλην εκείνην κίνησιν, την σπουδήν και τον παραγκωνισμόν, ήθελεν εκλάβει ότι η Σπάρτη ετέλει και πάλιν τα αρχαία της Κάρνεια, ή ότι, αναλαβούσα του Λυκούργου την πολιτείαν, συνεκρότει εκκλησίαν του δήμου.

— Τύφλα! έκραξεν εις των συνδραμόντων, απωθών βιαίως αγροίκον ποιμένα, αρνακίδας περιβεβλημένον, όστις, εν ω εσπούδαζε να κερδήση εν βήμα προς τα εμπρός, τω είχε πατήσει τον πόδα.

— Τόπον! είπεν ο ποιμήν χειρονομών. Θέλω να έμβω.

— Αν θέλεις να έμβης, πάτει εις τους πόδας σου, και όχι εις τους πόδας των άλλων.

— Πατώ όπου ευρίσκω, απεκρίθη ο ποιμήν, επιδείξας δύο ηρακλείους γρόνθους, ικανούς και εις τον θρασύτερον να επιβάλωσι σέβας. Έλθ' από μακράν να ιδώ την τσούστραν.

— Αν ήλθες από μακράν, επέμεινε φιλονείκως ο πατηθείς, ημπορείς να επιστρέψης μακρότερα.

— Μη τόσην βίαν δια την τσούστραν, είπε νέος Αργείος, ιστάμενος πλησίον του. Αν δεν έλθη ο Βαϋλλης, δεν αρχίζ' η ιππομαχία.

— Α! δεν ήλθεν ακόμη ο Μισσέρ Τζεφρές ; είπεν ο ποιμήν.

— Βεβαίως δεν ήλθεν, απήντησεν ο Αργείος. Εκείνον περιμένω να ιδώ, και θ' αναχωρήσω.

— Ναι, εκείνον! Ειπέ, ψυχαδελφέ, την αλήθειαν, είπεν ο πατηθείς Λακεδαιμόνιος, γελών· την ωραίαν Άνναν περιμένεις να ιδής, όχι τον Βαϋλλην Μισσέρ Τζεφρέν τον Βιλλαρδουϊνον. Από προχθές, οπού την είδες, δεν είσαι εις τα σύγκαλά σου.

— Δεν το αρνούμαι, είπεν ο Αργείος· είναι θαύμα καλλονής· είναι

ωραιότερα από το άστρον της αυγής, τρυφερωτέρα αφ' όλα τα ρόδα των κήπων του Άργους. Δεν αξίζει, ειπέ με, ν' αναβάλω μίαν ώραν την επιστροφήν μου, ως να την ιδώ;

— Ποία είναι η ωραία Άννα; ηρώτησεν ο ποιμήν τον Αργεΐον.

— Πώς! αφ' ου είσαι Βλαχοποιμήν, απεκρίθη αυτός, είναι λοιπόν συντοπίτις σου. Είναι η κόρη του δεσπότη της Ελλάδος.

— Του δεσπότη μας Θεοδώρου! και εδώ τι ζητεί;

— Είν' εδώ με τον πάππον της.

— Α! με τον γέροντα Πετραλείφαν!

— Τον γνωρίζεις λοιπόν;

— Πώς να μη τον γνωρίζω; Είμαι Βλάχος από τα μέρη των, και πολλάκις εις την Άρταν είδα και τον δεσπότην και τον πενθερόν του. Και θα έλθη σήμερον ο γέρον Πετραλείφας με τον Μισσέρ Τζεφρέν;

— Εννοείται ότι θα έλθη, είπεν ο Αργεΐος. Δεν είναι αλήθεια, συμπέθερε;

— Αναμφιβόλως, είπεν ο Λακεδαιμόνιος· ο Γοδοφρείδος Βιλλαρδουΐνος είναι φιλοφρονέστατος και περιποιητικώτατος προς τον άρχοντα της Βλαχίας. Τον ιππικόν αγώνα δι' αυτόν δίδει ο τοποτηρητής, και τον χρυσούν στέφανον η Άννα θα δώση εις τον νικητήν.

— Η Άννα! είπεν ο ευαίσθητος Αργεΐος. Α! λοιπόν πρέπει να μείνω να το ιδώ. Ευτυχής όστις θα τον λάβη από της χειρός της.

— Πολύ ευτυχέστερος (ή δεν νομίζεις, σταυραδελφέ;) όστις θα λάβη αυτήν την χείρα, είπε γελών ο Λακεδαιμόνιος.

— Και πώς ήλθεν εδώ ο πενθερός του δεσπότη μας; ηρώτησεν ο ποιμήν.

Τι ζητεί εις τον ξένον τόπον;

— Ξένον τόπον λέγει! ανέκραξεν εις των παρεστώτων εκ Καλαμάτας. Και τίνας άλλου είναι περισσότερον ο τόπος ούτος παρ' εδικός του;

— Τω όντι! είπεν ο ποιμήν. Και πώς τούτο;

— Πώς; ιδού πώς, απεκρίθη ο Μεσσήνιος. Όταν ήτον ευνοούμενος αυλικός του αυτοκράτορος Αλεξίου, ο καλός σου Πετραλείφας εμυρίσθη μακρόθεν, ότι δεν ευωδιάζουν τα πράγματα της αυτοκρατορίας, ότι εξογκούται η τρικυμία, και φρονίμως εξηργύρωσεν εν καιρώ εις στρογγύλα υπέρπυρα την εύνοϊαν του κυρίου του, και τα υπέρπυρα, διότι πολλάκις τα παρασύρει και αυτά το κύμα των στάσεων, τα μετέβαλεν εις γην του Μωρέως. Ούτως οι ευφορώτεροι αγροί της Καλαμάτας και της Μάνης, ό,τι μέρος δεν κατέχουσιν οι Σλάβοι ή οι Βλάχοι, είν' εδικόν του.

Δια τούτο είναι εις τον Μωρέαν.

— Ίσως και δι' άλλην ακόμη αιτίαν, είπε νεύων μυστηριωδώς ο

Λακεδαιμόνιος.

— Δια ποίαν άραγε; ηρώτησεν ο Καλαματιανός.

— Λέγουν, απήντησεν ο Λακεδαιμόνιος, ότι θα νυμφεύση την έγγονόν του μετά του Γοδοφρείδου Βιλλαρδουΐνου, του υιού του τοποτηρητού.

— Μετά του Γοδοφρείδου, του υιού του Βαϋλλου σας Γοδοφρείδου; Αν το λέγουν, απατώνται, είπε Στερεολλαδίτης εκ των παρόντων. Η Άννα θα νυμφευθή τον ανεψιόν του Όθωνος.

— Ποίος είναι ο Όθων; ηρώτησεν ο Αργεΐος.

— Ο Όθων Δελαρόσης, των Αθηνών ο Μέγας Κυρ. Δια τον Αυθέντην της Ελλάδος δεν είναι μικρόν συμφέρον να ενωθή μετά του Αυθέντου των Αθηνών.

— Είναι μεγαλύτερον όμως, υπέλαβεν ο Λακεδαιμόνιος, να ενωθή μετά του Αυθέντου της Πελοποννήσου, όστις είναι λίζιος κυριάρχης του Δελαρόσου.

— Ναι, απεκρίθη ο Στερεολλαδίτης, αν ήτον Αυθέντης ο Βιλλαρδουΐνος. Είναι όμως τοποτηρητής, Βαϋλλης, καθώς λέγετε σεις, του Καμπανίτου.

— Βαϋλλης ή Αυθέντης! είπεν ο Λακεδαιμόνιος. Ήθελον να ιδώ τον Αυθέντην, όστις είναι ανώτερός του! Διεδέχθη και κατά την δύναμιν τον θείον του, τον παλαιότερον Γοδοφρείδον.

— Α! της Ρωμανίας λέγεις τον προστάτορα; Φρόνιμος και ανδρείος ιππότης ήτον εκείνος! είπεν ο Αργεΐος.

— Οι αυτοκράτορες και οι δύο, ο Βαλδουΐνος πρώτον και ο Ερρίκος έπειτα, τον είχαν εις μεγίστην υπόληψιν, επρόσθεσε της Σπάρτης ο κάτοικος. Προς χάριν του επρόσφερεν εις τον ανεψιόν του, τον Βαϋλλην μας, ο Ερρίκος να εκλέξη οποίαν επαρχίαν θέλη.

— Και εξήτησε τον Μωρέαν, είπεν ο ποιμήν.

— Και δεν εξήτησε τίποτε, απεκρίθη ο Καλαματιανός. Απεκρίθη ότι το ξίφος του θα εκλέξη, και έγινεν άνθρωπος λίζιος του Καμπανίτου.

— Δηλαδή, υπέλαβεν ο Λακεδαιμόνιος, αναγνωρίσας τον φίλον του Σαμπλίτην τον εκ Καμπανίας ως κυριάρχην του, συνέπραξε μετ' αυτού, και τα ξίφη των, ηνωμένα, τοις έδωκαν όλην την Πελοπόννησον.

— Όχι δα όλην, είπεν ο Αργεΐος κομφευόμενος· εξαίρεσον, παρακαλώ, το Αργος, το Ναύπλιον, την Κόρινθον και την Μονεμβασίαν.

— Τας εξαίρω δια σήμερα, απεκρίθη πονηρώς ο Λακεδαιμόνιος. Να ιδώμεν και αύριον.

— Βλέπετε τόσα έτη τώρα, απήντησε θριαμβεύων ο Αργεΐος. Έχομεν τείχη στερεά. Ο ίδιος αυτοκράτωρ τα προσέβαλε χωρίς να τα κλονίση. Και

προς τούτοις τα τείχη μας περιέχουν τον Λέοντα Σγουρόν.

— Αι γείτον! είπεν ο Σπαρτιάτης, τείχη ασβεστόκτιστα είχομεν και ημείς, και περιείχον τον Λέοντα Χαμάρετον και αυτά. Αν επολεμήσαμεν πέντε ημέρας (και πώς επολεμήσαμεν, το ηξεύρετε) εις τι μας ωφέλησεν; Όταν κατεπόντισαν οι Φράγκοι τον τόπον, σεις ελπίζετε μόνοι να επιπλεύσητε;

— Ελπίζομεν καν, απήντησε μετά τινος καυχήσεως ο Αργείος· και η ελπίς είναι το ήμισυ της επιτυχίας.

— Ότι όμως εκυρίευσεν ο Βιλλαρδουϊνος, ανήκει εις τον λίζιον Αυθέντην του, ή όχι; ηρώτησεν ο ποιμήν δειλώς.

— Ο Σαμπλίτης δι' ημάς ολίγον φροντίζει, είπεν ο Καλαματιανός. Εκείνος έχει Αυθεντείαν εις την Φραγκίαν, και λέγουν ότι δεν θα επιστρέψη ποτέ.

— Ναι· όμως ημπορεί να στείλη εις τον τόπον του άλλον, παρατήρησεν ο Αργείος.

— Αι! ημπορεί! υπέλαβεν ο Καλαματιανός. Να ιδώμεν όμως τι λέγομεν και ημείς. Ο Βιλλαρδουϊνος είναι καλός Αυθέντης. Πρόβατα δεν είμεθα να μας μοιράζωνται και να μας πωλώσι.

— Άφες αυτά, συμπέθερε, είπεν ο Λακεδαιμόνιος. Δεν είναι καλαί ομιλίας. Ο Σαμπλίτης είναι Αυθέντης μας· θα κάμη όπως ο Θεός τον φωτίση. Ας προχωρήσωμεν τώρα· έγινεν ολίγος τόπος. Κύριε Βλάχε, ορίσατε.

— Η συνοδία του Βαϋλλου απ' εδώ θα διέλθη; ηρώτησεν ο Βλαχοποιμήν.

— Απ' εδώ, εννοείται, είπεν ο Μεσσήνιος. Ας προχωρώμεν. Περιπατεί εμπρός.

— Προχωρήσατε, αν θέλητε, είπεν ο ποιμήν. Εγώ θα μείνω. Και σταυρώσας τας χείρας, τους πόδας δε εις την γην στηρίζας, αφήκε τους άλλους να παρέλθωσιν εμπρός του, και εστηλώθη ως βράχος, εφ' ου εθράυετο το ρεύμα του προβαίνοντος όχλου.

Β'

Συγχρόνως δε μεγάλη επεκράτει κίνησις και εις του Βαϋλλου τους οίκους.

Ιππόται σιδηροφορούντες ανέβαινον και κατέβαινον, όπλων κλαγγή αντήχει εν ταις αιθούσαις, οι ίπποι, ως εις μάχην εσταλμένοι, εχρεμέτιζον, περιαγόμενοι εις την αυλήν υπό των ιπποκόμων, πολλοί των κατακτητών της Πελοποννήσου Βαρόνων, τινές των εγχωρίων αρχόντων αυτής, εις ους

οι κατακτηταί είχαν παραχωρήσει πολλές τιμάς και ολίγα προνόμια,

πολλάί τέλος εκατέρων γυναίκες, όλαι εμπρέπουσαι εις κάλλος και κόσμον, επλήρουν την μεγάλην αίθουσαν, και μόνον περιεμένετο ακόμη

ο τοποτηρητής.

Τέλος δ' ηγέρθη πορφυρούν χρυσοπάρυφον παραπέτασμα, διαιρούν τον κοιτώνα αυτού από της αιθούσης, και ο Βιλλαρδουΐνος ανήρ ωρίμου μεν ηλικίας, νεώτερος όμως φαινόμενος εαυτού, διότι είχεν υψηλόν και ευθύ το ανάστημα, νευρώδη δε τον σχηματισμόν των μελών, εισήλθε, και διευθυνθείς προς τας κυρίας τας εχαιρέτισε μετά πολλής ευγενείας. Μετά ταύτα δε, αποτεινόμενος προς τους περιεστώτας,

— Καιρός, νομίζω, είπε, ν' απέλθωμεν.

Αλλά, εν ω ητοιμάζοντο όλοι να εγερωθώσιν, υπηρέτης εισελθών ανήγγειλεν, ότι εις τον προθάλαμον περιέμενεν ιερεύς, ζητών να ιδή τον Βαϋλλον.

— Το εσπέρας να επιστρέψη, είπεν ο Βιλλαρδουΐνος· τώρα δεν ημπορώ. Ο υπηρέτης, λαβών την διαταγήν ταύτην, εξήλθεν· αλλ' αμέσως πάλιν επέστρεψε, λέγων ότι ο ιερεύς επιμένει.

— Πώς! επιμένει! ανέκραξεν ο Βιλλαρδουΐνος, όταν δεν θέλω να τον δεχθώ! Πολλή είναι των κυρίων τούτων η υπεροψία! Θέλουσι να κυβερνώσιν εντός της οικίας μου! Τούτο δεν θέλω το επιτρέψει. Ειπέ τω ότι δεν τον δέχομαι.

— Ο Θεός διαφυλάττοι την Υμετέραν Εξοχότητα! είπεν ο μοναχός, αίφνης παραστάς επί της φλιάς της αιθούσης, χωρίς να περιμείνη την επιστροφήν του φέροντος την αυστηράν εκείνην απόκρισιν.

— Δεν έχω καιρόν· υπάγετε, πανοσιώτατε! υπάγετε, άγιε πάτερ! ανέκραξεν οργιζόμενος εις την θέαν ταύτην ο τοποτηρητής!

— Ο Θεός διαφυλάττοι την Υμετέραν Εξοχότητα, επανέλαβεν ο μοναχός, κλίνων εδαφιαίως, αλλά χωρίς να κινηθή από της θέσεώς του.

Όσοι εγνώριζον τον σιδηρούν χαρακτήρα του τοποτηρητού, έτρεμον μη τον ιδώσι κινούμενον εις βιαίαν τινά πράξιν κατά του επιμόνου μοναχού, και είκασαν τα χείριστα όταν είδαν το πρόσωπόν του αιφνιδίως αλλοιωθέν. Δι' ο και μεγάλως εξεπλάγησαν όταν τον ήκουσαν, πλησιάσαντα εις τον ιερέα, να τω ειπή·

— Πανοσιώτατε, ήλθατε εις στιγμήν ακατάλληλον. Τον καιρόν μου οφείλω εις τας κυρίας. Αλλά ποτέ δεν θέλει ρηθή ότι μ' επεκαλέσθη η μήτηρ Εκκλησία και δεν την ήκουσα. Ό,τι έχετε να μ' ειπήτε, ειπέτε το ταχέως. Εισέλθετε.

Και τον εισήγαγεν εις τον κοιτώνα του.

Οι πληρούντες την αίθουσαν είδαν μετά δυσαρρεσκείας την αναβολήν ταύτην. Αλλ' αφ' ου περιέμειναν ολίγας στιγμάς επί ματαίω ότι θ'

ανοιχθή εκ νέου το παραπέτασμα, αι συνδιαλέξεις ήρχισαν εις τα διάφορα μέρη της αιθούσης.

Εις μίαν αυτής γωνίαν νέος ευειδής, μελανόφθαλμος, αλλά και εις τους οφθαλμούς και επί του μετώπου έκφρασιν έχων εμβριθείας προΐμου, ο υιός του Βιλλαρδουΐνου, Γοδοφρείδος, ως και ο πατήρ του, καλούμενος, συνωμίλει μετά του σεβασμιωτάτου Βενεδίκτου, του καθολικού αρχιερέως

Ωλένης, ενός των εξ επισκόπων, οίτινες εξηρτώντο από του Μητροπολίτου Πατρών, και εις ους κατενεμήθη εκκλησιαστικώς η Πελοπόννησος, ως εις τους δώδεκα Βαρόνους πολιτικώς.

Ο επίσκοπος ήτον περίπου ομήλιξ του Γοδοφρείδου, και είχε συνανατραφή μετ' αυτού, εις ην περίστασιν ίσως ώφειλε την ποιμαντικήν ράβδον του. Επιστρέψας δε την προτεραίαν εκ Κωνσταντινουπόλεως, όπου τον είχε πέμψει ο τοποτηρητής Βιλλαρδουΐνος δια τινάς, ως είπεν, υποθέσεις της Εκκλησίας, περιέγραφεν εις τον φίλον του μετά θερμών εικόνων το απαράμιλλον αυτής κάλλος, και ιδίως εκορυφούτο ο ενθουσιασμός του και ελάμβανε χροιάν οπωσούν βέβηλον, όταν εξωγράφει την μεγαλοπρέπειαν της αυτοκρατορικής αυλής, την λαμπρότητα των ιπποτών, οίτινες την επλήρουν, το κάλλος των γυναικών, αίτινες την εκόσμουν.

— Ω! Σεβασμιώτατε, είπεν ο Γοδοφρείδος, τάλλα καλά! Αλλά δια το τελευταίον τούτο, αν ήμην αρχιεπίσκοπος Πατρών, ήθελον, πολύ φοβούμαι, σας καθαιρέσει.

— Και ήθελες πράξει μεγίστην αχαριστίαν, Γοδοφρείδε φίλτατε.

— Αχαριστίαν; Διατί άραγε;

— Διότι, εν ω μετά θάμβους περιέφερον τους οφθαλμούς εις τους αστέρας εκείνου του αυτοκρατορικού ουρανού, κατά νουν σε μάλιστα είχον.

— Εμέ; ω της χριστιανικής σου αυταπαρνήσεως! Αλλά πώς τούτο;

— Εις την κορυφήν του διαστέρου στερεώματος έλαμπε μία νέα ως ήλιος, και ταύτην κατά νουν προσδιώριζον δια σε.

— Ω! με ενύμφευες κατ' ερήμην, εν απουσία και εν αγνοία μου! Αυταί ήσαν αι εμβριθείς σου εργασίαι εις την Κωνσταντινούπολιν;

— Διατί όχι; απεκρίθη ο επίσκοπος, μέρος αστειευόμενος, μέρος σπουδάζων. Τι έχεις να παραπονηθής, όταν σ' ειπώ, ότι η νύμφη ην επεθύμουν να σοι προσφέρω είναι το ωραιότερον πλάσμα αφ' όσας ποτέ έθεσεν ο Θεός επί γης, όπως ευφραίνη των ανθρώπων τους οφθαλμούς, και οία ουδεμίαν ποτέ εκόσμησε αυλήν ηγεμόνος!

— Σεβασμιώτατε, ο ενθουσιασμός σου, έκτος ότι απόζει της εσχάρας του

πειρασμού, σε παράγει και εις αδικίαν προς τας αυλάς των ηγεμόνων, είπεν ο Γοδοφρείδος. Στρέψον τους οφθαλμούς σου εκεί, και ιδέ την νέαν ήτις κάθηται πλησίον της μητρός μου. Τολμάς να ειπής ότι είναι η επίδοξος νύμφη σου ωραιότερα αυτής;

— Ω! τις είναι η νέα εκείνη; ανέκραξεν ο ιερεύς, όστις κατά πρώτον έστρεφε τους οφθαλμούς προς ο μέρος διεύθυνεν αυτούς ο λόγος του Γοδοφρείδου.

— Τω όντι, καθώς οφείλεις, είπεν ούτος γελών, δεν είσαι εκ του κόσμου τούτου. Δεν γνωρίζεις την Άνναν, την θυγατέρα του Αυθέντου της Ελλάδος;

— Α! αυτή είναι η Άννα! είπεν ο επίσκοπος στηρίζων επ' αυτής εταστικώτερα βλέμματα. Και ο νέος εκείνος, όστις μετά τινός οικειότητας ομιλεί μετ' αυτής, ποίος είναι;

— Είναι ο ιππότης Γωλτιέρος, όστις μας ήλθεν εξ Αθηνών. Υποπτεύω ότι τον έπεμψεν ο Μέγας Κυρ, Όθων, να ζητήση την Άνναν δια τον ανεψιόν και διάδοχόν του Γούην. Υποπτεύω όμως συγχρόνως ότι δια τα συμφέροντα του ανεψιού του κακήν έκαμε πρέσβεως εκλογήν.

— Α! αυτή είναι η θυγάτηρ του Θεοδώρου! είπεν ο ιερεύς. Εις Κωνσταντινούπολιν ήκουσα πολλά περί της ανδρίας του πατρός, και έτι πλείονα περί του κάλλους της θυγατρός, και ομολογώ ότι το ευρίσκω ανώτερον αφ' ό,τι ήκουσα. Και ούτως όμως επιμένω υπέρ της υποψηφίου μου. Αν δεν είναι ίσως ωραιότερα της Άννης, είναι όμως ευγενεστέρα της και πλησιεστέρα εις τον θρόνον του αυτοκράτορος.

— Ω! ποίος είναι ούτος ο φοίνιξ, δεν μοι το λέγεις; ηρώτησεν ο Γοδοφρείδος ήδη περιεργότερος.

— Είναι, φίλτατε, η Αγνή Κουρτεναίη.

— Του αυτοκράτορος η ανεψιά;

— Ναι, η θυγάτηρ της αδελφής του Ιολάνδης.

— Δεν μοι λέγεις, είπεν ο Γοδοφρείδος, εγκαταλείψας τον τόνον της αστειότητος, ο αυτοκράτωρ Ερρίκος τέκνα δεν έχει;

— Είναι άτεκνος, απεκρίθη ο επίσκοπος, και μετά τον θάνατόν του ο θρόνος θέλει περιέλθει εις τον Πέτρον Κουρτεναίον, της Αγνης τον πατέρα, και εις την φρόνιμον Ιολάνδην, ήτις και σήμερα κυβερνά τον κυβερνώντα τον θρόνον.

— Αλλά, όταν τόσοσ πλησίον ίσταται εις τον θρόνον της Κωνσταντινουπόλεως, αντέταξεν ο Γοδοφρείδος, πόσοι άραγε μνηστήρες δεν πρέπει να εποφθαλμιώσιν εις αυτήν!

— Εννοείται, απήντησεν ο Βενέδικτος, ότι άπονον δεν σοι προτείνω κατάκτησιν. Και εστεμμέναι κεφαλαί ακόμη...

Αλλ' ο Γοδοφρείδος τον έλαβεν εκ του βραχίονος, και δεικνύων αυτώ δι' άκρου του οφθαλμού βραδέως προσερχόμενον προς αυτούς γέροντα, πολυτελώς ενδεδυμένον, βραχύσωμον, κεκυφότα, λευκοπώγωνα, και υπό προκυπτούσας οφρύς κλοπιμαία, άλλα ζωηρά τοξεύοντα βλέμματα,

— Πρόσεξον, τω είπε ταπεινή τη φωνή. Ο Πετραλείφας έχει οξίαν την ακοήν, και ανάγκη δεν είναι να τον έχωμεν εκ τρίτου εις τούτο της συνδιαλέξεώς μας το κείμενον.

Ο Πετραλείφας, προσελθών, εχαιρέτισε τον επίσκοπον, και τον ηρώτησεν αν ανεπαύθη από της επιπόνου οδοιπορίας του.

— Υπό φιλικήν στέγην ο κάματος της οδοιπορίας λησμονείται ταχέως, απήντησεν ο αρχιερεύς.

— Ουχί όμως και αι εντυπώσεις αυτής, είπεν ο Γοδοφρείδος. Η Σεβασμιότης του είναι ανεξάντλητος εις την περιγραφήν των θαυμάτων της αυτοκρατορικής αυλής.

— Η Ενδοξότης του ας ειπή, υπέλαβεν ο επίσκοπος, αν έχω άδικον, αν η Κωνσταντινούπολις δεν είναι η βασιλις των πόλεων. Οι Παρίσιοί μας είναι εμπρός της σωρός καλυβών, πνιγομένων εις την ομίχλην και εις τον βόρβορον.

— Εγώ, είπεν ο Πετραλείφας, ίσως δεν κριθώ αμερόληπτος μάρτυς. Αλλά νομίζω, ότι αν απητείτο ποτέ να έχη η γη μίαν μόνην πρωτεύουσαν, η Κωνσταντινούπολις έπρεπε να είναι η πρωτεύουσα αύτη.

— Πόσον εξάπτετε την επιθυμίαν μου να ιδώ την περίφημον ταύτην πόλιν, είπεν ο Γοδοφρείδος.

— Και πρέπει να την ιδήτε, εκλαμπρότατε, υπέλαβεν ο αρχιερεύς. Εις τας πρώτας ημέρας του έαρος θα επιστρέψωσιν αι αυτοκρατορικάί τριήρεις, αίτινες παρεχείμασαν εις την Πελοπόννησον. Ιδού αξιόλογος ευκαιρία!

— Εις ταύτην την πρότασιν δεν θα μ' έχετε σύμμαχον, σεβασμιώτατε, είπεν ο Πετραλείφας. Η Εκλαμπρότης του μας υπεσχέθη να μας συνοδεύση την άνοιξιν εις την Ελλάδα. Δεν είναι βεβαίως η Άρτα Κωνσταντινούπολις. Κατοικείται όμως υπό καλού γείτονος, όστις θέλει δεχθή εις ανοικτάς αγκάλας τον υιόν του μεγάλου Βιλλαρδουΐνου.

— Η επιθυμία μου είναι μεγίστη, είπεν ο Γοδοφρείδος, να γνωρίσω εκ του πλησίον και να προσκυνήσω τον δεσπότην της Ελλάδος, ου ακούω φημιζομένην την ανδρίαν, συγχρόνως δε και την φρόνησιν.

— Πόση είναι του γαμβρού μου η προθυμία να συσφίγξη τας φιλικάς

σχέσεις μετά του ενδόξου πατρός σας, το βλέπετε προφανώς, είπε ο γέρον. Μη δυνηθείς να έλθη ο ίδιος, επέτρεψε να με συνοδεύση αντιπρόσωπος αυτού, η θυγάτηρ του. Η πρόθεσίς του ήτον να πέμψη ευχάριστον πρέσβυν.

— Συνήθως, απεκρίθη ευγενώς ο Γοδοφρείδος, παρά την υπερτάτην ανδρίαν θάλλει το υπέρτατον κάλλος.

Η δε Άννα, περί ης ενταύθα εγένετο λόγος, εκάθητο εις την αντιπέραν γωνίαν, πλησίον της Ισαβέλλης, γυναικός του τοποτηρητού, και μεταξύ των επισημοτέρων γυναικών και Βαρόνων, υπερέχουσα όλων κατά κάλλος και χάριν, και αξία του θαυμασμού και της θεραπείας ήτις τη εδαψιλεύετο.

Το ένδυμα αυτής ην κυανούν, έχον αργυρούς αστέρας επειργασμένους· εις τον τράχηλον έφερε περιδέραιον αδαμάντινον, και αδαμάντινον διάδημα εις την μέλαιναν κόμην της, ην εσκίαζον πτερά κυανά. Έκαστον κίνημά της ην αρμονία, έκαστον βλέμμα της ην μειδίαμα. Αν αι κλασικαί αναμνήσεις δεν είχαν προ πολλού σβεσθή εις την Σπάρτην, η Σπάρτη ήθελε την ασπασθή ως την Θεάν, ήτις ανέδυ εκ των κυμάτων της απέναντι νήσου Κυθήρας.

Οπίσω της δ' ίστατο ο Γωλιέρος, νέος ιππότης, ξανθός, ευειδής, χαρίεις και εύθυμος. Εις το υψηλόν δε και περίγλυφον έρεισμα της καθέδρας της στηριζόμενος, συνωμίλει μετά της Άννης, ήτις, όπως τω αποκρίνηται, υπέκλα ηρέμα τον κύκνειον τράχηλόν της.

— Εις την ημέραν ταύτην της γενικής ευθυμίας, έλεγεν ο Γωλιέρος, γνωρίζω τινά όστις βαθέως θέλει λυπηθή διότι δεν είναι παρών.

— Τω όντι; είπε η Άννα.

— Ω! πόσην αδιαφορίαν εκφράζει το τω όντι τούτο! Τολμώ να ερευνήσω διατί; ηρώτησεν ο νέος ιππότης.

— Διότι, απεκρίθη η Άννα, τον τινά τούτον δύνασθε να τον γνωρίζητε, αλλ' εγώ δεν τον γνωρίζω.

— Και αν σας ειπώ ότι είναι ο Γουλιέλμος Δελαρόσης αυτός;

— Τότε τι άλλο έχω να σας ειπώ, ειμή να σας επαναλάβω ότι δεν τον γνωρίζω;

— Εννοώ, είπε ο Γωλιέρος, ότι η πρεσβεία μου διατρέχει κίνδυνον, και φοβούμαι μη κακήν έκαμεν εμού εκλογήν ο Μέγας Κυρ, ο αυθέντης μου.

— Νομίζετε; είπε μειδιώσα η θυγάτηρ του Θεοδώρου. Δί' ον τίνα λόγον και αν το φρονήτε, αν τύχη ανάγκη, ημπορώ να μαρτυρήσω υπέρ υμών, ότι ούτε ο ζήλος σας επέλιπεν, ούτε η ευγλωττία. Είμαι βεβαία, αν σας

ζητήσω να μοι περιγράψητε τον εντολέα σας, θα μ' ειπήτε, ότι δεν
εσταυροφόρησε ποτέ ανδρειότερός του ιππότης, ότι εις τον ουρανόν δεν
υπάρχει άγγελος ωραιότερός του.

(Εκδόσεις Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 1989, σσ. 227-248,
πρώτη έκδοση: 1850)